

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ  
ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту



**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Ректор

Л.К. Задорожна

*Вересня*

2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
Управління науковими проєктами та їх фінансування**

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Управління науковими проєктами та їх фінансування», розглянутої та схваленої на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту (протокол № 1 від «01» вересня 20 20 р.) та затвердженої на засіданні Вченої ради КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» (протокол № 5 від «15» вересня 20 20 р.)

Розробник: Костенко Ростислав Валерійович, доктор педагогічних наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

Протокол № 1 від «01» вересня 20 20 р.

Завідувач кафедри

  
(Підпис)

Костенко Р.В.  
(Прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

  
(Підпис)

Бужак М.М.  
(Прізвище та ініціали)

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки  Рівень вищої освіти: Третій (освітньо-науковий)	Обов'язкова	
		<b><i>Рік підготовки:</i></b>	
		2-й	
		<b><i>Семестр</i></b>	
		4-й	
		<b><i>Лекції</i></b>	
		14 год.	
		<b><i>Практичні, семінарські</i></b>	
		10 год.	
		<b><i>Самостійна робота</i></b>	
66 год.			
Форма підсумкового контролю: залік			

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета** навчальної дисципліни «Управління науковими проектами та їх фінансування» – формування у здобувачів вищої освіти управлінської, фінансової компетентностей та знань з основ управління науковими проектами та їх фінансування.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Управління науковими проектами та їх фінансування» є:

- вивчення теоретичних засад та набуття практичних навичок здійснення управлінської та фінансової діяльності під час започаткування та реалізації наукових проектів;
- набуття здобувачами вищої освіти знань з управління та регулювання підприємницької діяльності у галузі наукових досліджень;
- формування у здобувачів вищої освіти знань про поняття та характерні риси академічного підприємства та академічного капіталізму;

- формування у здобувачів вищої освіти здатності до управління та зменшення підприємницького ризику під час управління науковими проектами та здійснення їх фінансування.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної компетентності (ІК) – Здатність розв’язувати комплексні проблеми у галузі освіти/педагогіки у процесі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики;

б) загальних (ЗК):

**ЗК 2** – Здатність генерувати нові ідеї, виявляти креативність;

**ЗК 4** – Здатність дотримуватися норм наукової і професійної етики та академічної доброчесності в наукових дослідженнях і науково-педагогічній діяльності;

**ЗК 6** – Здатність до міжособистісної взаємодії на партнерських засадах, уміння працювати в команді;

в) спеціальних (фахових, предметних) (СК):

**СК 2** – Здатність визначати і розв’язувати актуальні проблеми розвитку сучасної системи освіти, розуміти багатовекторність практичної спрямованості педагогіки;

**СК 4** – Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти дослідницько-інноваційними та освітніми проектами;

**СК 7** – Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій та професійній діяльності.

Кінцеві **програмні результати навчання**, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

**ПРН 1** – Аналізувати, оцінювати та розвивати наукові ідеї;

**ПРН 2** – Продувати та пропонувати нові ідеї для розв’язання дослідницьких завдань;

**ПРН 4** – Дотримуватись етичних норм дослідницької то професійної діяльності, демонструвати культуру якості та академічної доброчесності;

**ПРН 6** – Демонструвати навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників;

**ПРН 9** – Знати та використовувати сучасну термінологію, новітні теорії, концепції, технології у сфері наукового дослідження та освітньої практики;

**ПРН 10** – Розуміння актуальних проблем педагогічної науки і практики, що потребують вирішення у наукових дослідженнях;

**ПРН 12** – Використовувати результати національних та зарубіжних наукових досліджень та позитивних практик;

**ПРН 13** – Ініціювати, організувати та реалізовувати дослідницько-інноваційні та освітні проекти, складати проектні пропозиції щодо залучення

фінансування, застосовувати механізми реєстрації прав інтелектуальної власності;

**ПРН 16** – Знати і застосовувати ІКТ-технології для реалізації дослідницької та професійної діяльності.

**Очікувані результати навчання.** У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

*знати:*

- основні засади бюджетного (базового) фінансування наукових проєктів за кошти держави;
- особливості фінансування наукових проєктів за кошти грантів;
- специфіку фінансування наукових проєктів за рахунок коштів підприємств;
- сутність управління науковими проєктами;
- сутність академічного капіталізму.

*вміти:*

- здійснювати аналіз сторін, зацікавлених у наукових розробках та визначати джерела проєктного фінансування для реалізації наукових проєктів;
- здійснювати вибір грантодавця та подання заявки на отримання гранту для проєктного фінансування наукових досліджень;
- організовувати командну взаємодію з метою утворення проєктної наукової команди, оцінювати її ефективність та результативність її роботи;
- планувати час, ресурси, витрати та проєктний бюджет, необхідні для реалізації наукового проєкту;
- приймати та втілювати управлінські рішення щодо реалізації наукового проєкту та його фінансування;
- здійснювати пошук партнерів у наукових проєктах;
- захищати права інтелектуальної власності у наукових проєктах.

### **3. Зміст навчальної дисципліни**

#### **Змістовий модуль 1. Фінансування наукових проєктів**

##### **Тема 1. Сутність, роль та функції фінансів.**

Сутність та основні ознаки фінансів. Основні функції фінансів. Сутність фінансового механізму. Фінансове планування. Фінансові важелі. Роль фінансів у сучасному світі. Історія розвитку фінансів. Фінансова система. Принципи побудови та властивості фінансової системи. Характеристика сфер і ланок фінансової системи. Сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль у складі фінансової системи. Фінансові результати діяльності підприємства. Фінансова діяльність як система фінансового забезпечення функціонування підприємства. Теоретичні основи фінансового

менеджменту. Принципи і функції фінансового менеджменту суб'єкта господарювання. Стратегія і тактика фінансового менеджменту.

## **Тема 2. Джерела фінансування науки в Україні.**

Бюджетне (базове) фінансування наукових проєктів за кошти держави. Фінансові ресурси держави, методи їх формування, розподілу та використання. Фінансування наукових проєктів за кошти грантів. Фінансування наукових проєктів за рахунок коштів підприємств. Сутність проєктного фінансування. Види проєктного фінансування. Суб'єкти проєктного фінансування. Передумови розвитку проєктного фінансування в Україні. Принципи фінансування наукових проєктів.

## **Тема 3. Теорія та практика грантового фінансування наукових проєктів**

Грантова система фінансування наукових досліджень. Типологія грантів. Грантова діяльність. Основні вимоги до наукових проєктів. Аналіз сторін, зацікавлених у наукових розробках. Вибір грантодавця та подання заявки.

## **Змістовий модуль 2. Теорія та практика управління проєктами**

### **Тема 4. Управління проєктами: основні етапи**

Сутність управління науковими проєктами. Комунікації у проєкті. Планування часу, ресурсів, витрат та проєктного бюджету, необхідних для реалізації наукового проєкту. Поняття бюджету та бюджетування. Види бюджетів. Особливості процесу бюджетування. Бюджетний регламент. Формування проєктної команди. Сутність понять «командоутворення» та «команда». Основні підходи до створення команди. Моделі команд. Показники ефективності наукової команди. Оцінка результативності наукової команди. Реалізація наукового проєкту.

### **Тема 5. Управління міжнародними проєктами.**

Пошук партнерів у міжнародних наукових проєктах. Розробка ідеї проєкту та подання заявки на отримання гранту. Розробка міжнародного наукового проєкту. Захист прав інтелектуальної власності у міжнародних наукових проєктах. Європейська наукова політика. Витрати на наукові дослідження в ЄС. Світовий досвід організації наукових досліджень на прикладі США. Витрати на наукові дослідження у США. Наукові дослідження в КНР. Наукові дослідження в Індії.

### Змістовий модуль 3. Академічне підприємництво

#### Тема 6. Академічне підприємництво у сучасній світовій системі вищої освіти

Підприємницький університет. Підвищення конкурентоспроможності закладів вищої освіти. Маркетингова діяльність закладів вищої освіти. Утворення підприємницьких закладів вищої освіти.

#### Тема 7. Фінансові аспекти діяльності підприємницьких університетів.

Приклади фінансування університетів у розвинутих капіталістичних країнах. Джерела фінансування закладів вищої освіти. Внутрішня університетська фінансова автономія. Прибуткові і безприбуткові заклади вищої освіти. Освітні корпорації. Акціонерні компанії. Стипендії, гранти і програми у вищій освіті країн Європейського Союзу та США.

#### Тема 8. Академічний капіталізм

Сутність академічного капіталізму. Передумови виникнення академічного капіталізму. Типи підприємницьких закладів вищої освіти. Удосконалення фінансування закладів вищої освіти шляхом впровадження академічного підприємництва.

### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п/с	с.р.		л	п/с	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<b>Змістовий модуль 1. Фінансування наукових проєктів</b>								
Тема 1. Сутність, роль та функції фінансів		2		10				
Тема 2. Джерела фінансування науки в Україні		2	2	6				
Тема 3. Теорія та практика грантового фінансування наукових проєктів		2	2	6				
Разом за змістовим модулем 1		6	4	22				
<b>Змістовий модуль 2. Теорія та практика управління проєктами</b>								
Тема 4. Управління проєктами: основні етапи		2	2	8				

Тема 5. Управління міжнародними проєктами		2	2	8				
Разом за змістовим модулем 2		4	4	16				
<b>Змістовий модуль 3. Академічне підприємництво</b>								
Тема 6. Академічне підприємництво у сучасній світовій системі вищої освіти		2		10				
Тема 7. Фінансові аспекти діяльності підприємницьких університетів		2	2	8				
Тема 8. Академічний капіталізм				10				
Разом за змістовим модулем 3		4	2	28				
<b>Усього годин</b>		14	10	66				

### 5. Теми практичних/семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 2. Джерела фінансування науки в Україні	2
2.	Тема 3. Теорія та практика грантового фінансування наукових проєктів	2
3.	Тема 4. Управління проєктами: основні етапи	2
4.	Тема 5. Управління міжнародними проєктами	2
5.	Тема 7. Фінансові аспекти діяльності підприємницьких університетів	2
	<b>Усього</b>	10

### 6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
	За кожною темою від здобувачів освіти вимагається: - підготовка усної доповіді; - складання конспекту самостійно опрацьованих тем згідно з правилами цитування.	
1.	<i>Тема 1. Сутність, роль та функції фінансів</i>  1. Розкрийте сутність поняття фінансів суб'єктів господарювання та їх роль у складі фінансової системи. 2. Схарактеризуйте принципи і функції фінансового	10



	<p>менеджменту суб'єкта господарювання.</p> <p>3. Розкрийте стратегію і тактику фінансового менеджменту.</p> <p>4. Підготуйте усну доповідь з теми: «Фінансова діяльність як система фінансового забезпечення функціонування підприємства».</p>	
2.	<p><i>Тема 2. Джерела фінансування науки в Україні.</i></p> <p>1. Схарактеризуйте суб'єктів проєктного фінансування.</p> <p>2. Розкрийте передумови розвитку проєктного фінансування в Україні.</p> <p>3. Обґрунтуйте принципи фінансування наукових проєктів.</p>	6
3.	<p><i>Тема 3. Теорія та практика грантового фінансування наукових проєктів</i></p> <p>1. Підготуйте усну доповідь на тему: «Грантова діяльність».</p> <p>2. Дайте загальну характеристику основних вимог до наукових проєктів.</p>	6
4.	<p><i>Тема 4 . Управління проєктами: основні етапи</i></p> <p>1. Розкрийте сутність понять «командоутворення» та «команда».</p> <p>2. Дайте характеристику показникам ефективності наукової команди.</p> <p>3. Розкрийте критерії оцінки результативності наукової команди.</p> <p>4. Проаналізуйте основні підходи до створення команди та підготуйте усну доповідь (до 10 хв.) з пропозиціями щодо застосування моделі наукової команди.</p>	8
5.	<p><i>Тема 5. Управління міжнародними проєктами.</i></p> <p>1. Розкрийте світовий досвід організації наукових досліджень на прикладі США.</p> <p>2. Проаналізуйте основні засади європейської наукової політики.</p> <p>3. Порівняйте особливості організації та витрати на наукові дослідження у США, КНР та Індії.</p> <p>4. Підготуйте усну доповідь на тему: «Захист прав інтелектуальної власності у міжнародних наукових проєктах».</p>	8
6.	<p><i>Тема 6. Академічне підприємництво у сучасній світовій системі вищої освіти</i></p> <p>1. Розкрийте сутність поняття «підприємницький університет».</p> <p>2. Розробіть заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладу вищої освіти.</p>	10

	<p>3. Схарактеризуйте особливості маркетингової діяльності закладу вищої освіти.</p> <p>4. Підготуйте усну доповідь на тему: «Утворення підприємницьких закладів вищої освіти».</p>	
7.	<p><i>Тема 7. Фінансові аспекти діяльності підприємницьких університетів</i></p> <p>1. Розкрийте особливості прибуткових і безприбуткових закладів вищої освіти.</p> <p>2. Наведіть приклади фінансування університетів у розвинутих капіталістичних країнах.</p> <p>3. Проаналізуйте джерела фінансування закладів вищої освіти.</p> <p>4. Розкрийте сутність внутрішньої університетської фінансової автономії.</p> <p>5. Підготуйте усну доповідь на тему: «Стипендії, гранти і програми у вищій освіті країн Європейського Союзу та США».</p> <p>6. Розкрийте специфіку діяльності освітніх корпорацій.</p>	8
8.	<p><i>Тема 8. Академічний капіталізм</i></p> <p>1. Розкрийте сутність академічного капіталізму.</p> <p>2. Проаналізуйте передумови виникнення академічного капіталізму.</p> <p>3. Порівняйте типи підприємницьких закладів вищої освіти.</p> <p>4. Підготуйте усну доповідь на тему: «Удосконалення фінансування закладів вищої освіти шляхом впровадження академічного підприємництва».</p>	10
	Усього	66

### 7. Методи навчання:

*лекції:* розповідь, пояснення, ілюстрація, дослідження, бесіда, класифікація, дискусія;

*семінарські заняття:* дискусія, аналіз, систематизація, порівняння, самооцінка, презентація;

*самостійна робота:* узагальнення, аналогія, аналіз, синтез, моделювання.

### 8. Методи контролю:

поточне опитування, усний та письмовий індивідуальний і фронтальний контроль, взаємоконтроль (взаємооцінювання), самоконтроль (рефлексія, самооцінювання), поточна монологічна усна відповідь.

## 9. Критерії оцінювання результатів навчання

Бали			Критерії оцінювання навчальних досягнень	
За національною шкалою	Шкала ЄКТС		Теоретична підготовка	Практична підготовка
			Здобувач вищої освіти	
2...5	1...100	F...A		
5	90 ... 100	A	Здобувач освіти виявив всебічні, систематичні й глибокі знання з питань управління науковими проектами та їх фінансування, володіє термінологією з менеджменту, фінансів, проектної діяльності; розуміє сутність основних понять, явищ, процесів, законів, закономірностей та принципів науки менеджменту, управління науковими проектами та їх фінансування, проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому і ясному трактуванні навчального матеріалу.	Здобувач освіти вільно орієнтується в матеріалах модулів. Здійснює аналіз джерельної бази з управління науковими проектами та їх фінансування. Використовує додаткові літературні джерела з дисципліни. Активно приймає участь у дискусіях. Вміє обґрунтувати і довести власну точку зору. Виконує всі практичні завдання самостійно, творчо, у повному обсязі.
4	75 ... 89	C ... B	Здобувач освіти виявив загалом добрі знання навчального матеріалу з питань управління науковими проектами та їх фінансування, що передбачені програмою, але допустив не суттєві помилки; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; здатний до самостійного	Завдання самостійної роботи виконано, але без творчого підходу. Висновки потребують подальшого осмислення та відповідності до подальшої практичної роботи. Здобувач освіти впевнений у власних

			використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої роботи.	висновках, але вони потребують уточнення. Практичні завдання виконані самостійно, але без творчого підходу. Приймає активну участь у дискусіях.
3	60 ... 74	E ... D	Здобувач освіти виявив базові знання основного навчального матеріалу з управління науковими проєктами та їх фінансування, необхідні для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконав завдання, передбачені програмою дисципліни; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив помилки у відповідях на запитання при виконанні завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал.	Завдання виконує стандартно. Здобувач освіти невпевнений у власних висновках. Задовільно орієнтується в матеріалі дисципліни, а також у проблемі, поставленій у завданні, відповідь розкрито неповністю є недоліки.
2	35 ... 59	FX	Здобувач освіти має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу курсу; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.	Виконує частину завдання за допомогою викладача.
			Здобувач освіти не	Виконує лише

<b>2</b>	<b>1</b> ... <b>34</b>	<b>F</b>	володіє навчальним матеріалом	елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
----------	------------------------------	----------	-------------------------------	---

### 10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та/або періодичний контроль												Підсумковий контроль (сума балів, отриманих під час поточного та/або періодичного контролю)	Загальна підсумкова оцінка (сума балів)	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3								
T1	T2		T3	T4		T5		T6	T7		T8		0	100
сп	сп	с	сп	сп	с	сп	с	сп	сп	с	сп	с		
8	8	7	8	8	7	8	7	9	8	7	8	7		

### 11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичні посібники
2. Презентації до лекцій.
3. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи та семінарських занять з дисципліни.

### 12. Рекомендована література

#### Основна

1. Гринченко М.А., Колісник М.Е. Управління проектом з використанням Microsoft Project : навчально-методичний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2012. 76 с.
2. Гонтарева І. В. Управління проектами: підручник / І. В. Гонтарева ; Харк. нац. екон. ун-т. Х. : Вид-во ХНЕУ, 2011. 444 с.

3. Конспект лекцій з дисципліни «Проектне фінансування» / Ковшун Н.Е., Заячківська О.В. Рівне : НУВГП, 2019. 64 с.
4. Лактіонова О. А. Проектне фінансування: навчальний посібник. Вінниця, 2018. 216 с.
5. Майорова Т. В. Проектне фінансування : підручник / Т. В. Майорова, О. О. Ляхова та ін.; за заг. та наук. ред. проф., д.е.н. Т. В. Майорової. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2017. 434 с.
6. Микитюк П. П. Управління проектами: навчальний посібник / П. П. Микитюк. Тернопіль, 2014. 270 с.
7. Тарасюк Г. М. Управління проектами: навч. посібник для студентів ВНЗ / Г. М. Тарасюк. 4-те вид. К.: Каравела, 2012. 320 с.
8. Управління проектами: навчальний посібник / Т.В. Маматова, В.М. Молоканова, І.А. Чикаренко, О.О. Чикаренко. Дніпро. ДРІДУ НАДУ. 2018. 128 с.
9. Управління проектами та програмами: підручник / С.Д.Бушуєв, Н.С.Бушуєва, А.Я.Казарезов та інші. Миколаїв: видавництво Торубари О. С., 2010. 352 с.
10. Управління проектами: навчальний посібник / Уклад.: Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П.Малик. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.
11. Хрупович С. Проектне фінансування: навчальний посібник / С.Є. Хрупович. Тернопіль, 2015. 122 с.

#### **Додаткова**

1. Батенко Л. П. Управління проектами: навчальний посібник / Л. П. Батенко, О. А. Загородніх, В. В. Ліщинська. К. : КНЕУ, 2003. 231 с.
2. Костенко Р.В. Діагностика сформованості лідерських здібностей та здібностей до управлінської діяльності у майбутніх фахівців. Наука як рушійна сила ефективного розвитку держави: зб. наук. праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції до Дня науки

- (17 травня 2019 р., м. Одеса) / Міжрегіональна академія управління персоналом. Одеський інститут. Одеса: Лерадрук, 2019. С. 14-21.
3. Куриленко Т.П. Проектне фінансування: підручник. К.: Кондор, 2006. 208 с.
  4. Методи управління людськими ресурсами при формуванні команд мультипроектів та програм: монографія/Н. В. Доценко, Л.Ю. Сабадош, І.В. Чумаченко; за заг ред. І.В.Чумаченко; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова, 2015. 201с.
  5. Ноздріна Л. В. Управління проектами: підручник / Л. В. Ноздріна, В. І. Ящук, О. І. Полотай; за заг. ред. Л. В. Ноздріної. К.: ЦНЛ, 2010. 432 с.
  6. Проектний аналіз: навч. посібник / Н.Й. Басюркіна, С.А. Горбаченко, В.А. Карпов, Р.І. Шевченко-Перепьолкіна (за редакцією проф. Карпова В.А.). К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. 324 с.
  7. Проектний менеджмент: просто про складне: навч. посібник / В. А. Верба, Л. П. Батенко, О. М. Гребешкова та ін.; за заг. ред. В. А. Верби. К. : КНЕУ, 2009. 299 с.
  8. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: підручник / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. К.: Алерта, 2017. 406 с.
  9. Фінанси: навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
  10. Шклярчук С. Г. Проектне фінансування: навчальний посіб. / С. Г. Шклярчук; за наук. ред. проф., д-ра екон. наук. Г. К. Ялового. К. : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009. 472 с.

### 13. Електронні інформаційні ресурси

<a href="http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi">http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi</a>	Верховна Рада України
<a href="http://www.mon.gov.ua">www.mon.gov.ua</a>	Міністерство освіти і науки України
<a href="http://www.osvita.ua">http://www.osvita.ua</a>	Освітній портал Освіта.UA
<a href="http://www.intel.com/cd/corporate/educa">http://www.intel.com/cd/corporate/educa</a>	Intel® у сфері освіти

<a href="http://www.emea.europa.eu/emea/ukr/index.htm">tion/emea/ukr/index.htm</a>	
--	--

### *Наукові бібліотеки*

<a href="http://www.nbu.gov.ua/">http://www.nbu.gov.ua/</a>	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
<a href="http://www.odnb.odessa.ua/">http://www.odnb.odessa.ua/</a>	Одеська національна наукова бібліотека
<a href="https://www.biblioteka.od.ua/">https://www.biblioteka.od.ua/</a>	Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М.С. Грушевського
<a href="https://vnmzpv.odessaedu.net/">https://vnmzpv.odessaedu.net/</a>	Відділ інформаційно-ресурсного забезпечення КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»